

Talvekartulikneedlid

Rita Falk

Talvekartulikneedlid

Provintsikriminull

Tõlkinud Eve Sooneste

Originaali tiitel:
Rita Falk
„Winterkartoffelknödel“
DTV

©2010 dtv Verlagsgesellschaft GmbH & Co. KG, München
Kaanepilt © DTV, iStock, plainPictures

Vanaema originaalretseptidega.

© Eve Sooneste ja Tänapäev AS, 2018

Toimetanud Katrin Naber
Kujundanud Tõnis Kipper

ISBN 978-9949-85-374-8

Trükitud AS Pakett trükikojas.

www.tnp.ee

1. PEATÜKK

Täna lähen niisiis Simmerli juurde (teisipäev: värskel liha, veri- ja maksavorstid). Ja seal on jälle see karvamüts ukse ette sätitud. See vedeleb otse lihapoe ukse juures. Äkki ma olen sellest juba rääkinud? Ei, ilmselt mitte. Niisiis, see oli kolmapäeval (või neljapäeval – vahet pole), igatahes tegin nagu alati Ludwigiga oma jalutusringi. Üks-seitseist-ringile kulus meil üks kakskümmend viis, aga see pole hetkel tähtis. Ludwig lontis muidugi nagu alati kuulekalt minu ees ja tundis korraga mingit lõhna. Ta kargas paar sammu ettepoole, võttis midagi maast ja pani peremehele kenasti jalge ette. Nagu öeldud, oli see karvamüts, pealegi üpris maitse-
lage, sest see oli täis roosasid lindikesi ja sädelevaid kive. Ludwig liputas saba ja tundis heameelt. Siis tuiskas äkki üks naine vuhinal läbi lume ja ma arvasin, et see on kindlasti mütsi omanik, kes rõõmustab, et me selle üles leidsime. Päril nõnda see aga polnud.

Esiteks ei olnud ta rõõmus ja teiseks ei olnud see müts. Lähemal silmitsemisel oletasin, et tegu on koeraga, täpsemini emase koerakesega roosades rakmetes, millel sätendasid kivid. Naine röökis minu peale (kui ta jälle hingata sai), et miks ma oma jõletisel silma peal ei hoiä. Ilmselt mõtles ta Ludwigit. Siis karjus ta, et kas ma üldse tean, kui palju selline (tõu nimetus pole oluline) tuust ka maksab ja kui tundlikud nad on.

Mul polnud aimugi.

Müts lamas ikka veel maas ega teinud piuksugi. Kui ma poleks Ludwigit nii hästi tundnud, oleksin kahtlustanud, et loom ei elanud transporti üle. Siis tõstis naine liikumatu eluka sülle, noppis ta käpad märgadest lehtedest puhtaks ja trampis raevukalt minema. Ma imestasin tõsiselt, kuidas nõnda õrn olevus niimoodi trampida suudab. Aga see selleks.

Nagu öeldud, andis vahejuhtum meie rekordile kaheksa minutit juurde ja see on vilets lugu. Pealegi pole ma seda naist kunagi varem näinud. Algul arvasin, et tegu on ühepäevaturistiga, kes tahab korraks linnast välja saada ja oma väikesele penile näidata, et kusta saab ka mujale kui vastu laternaposte. Aga ei, ilmselt oli tegu pikaageäma külalisega, sest just täna vedeles Müts lihapoe ees.

Ja täna on teisipäev. Igatahes astun ma sisse Simmerli juurde, kes ütleb: „Servus, Franz!“ ja pühib oma verised käed põlle külge puhtaks. Siis näen ma taas toda naist, toda mütsiomanikku, ja tema teeb näo, nagu poleks mind märganud.

„On see liha kõik ikka väräke?“ küsib ta Simmerlilt. Too ulatab talle vasikakoodi üle leti ja ütleb. „Näh, proua, kui need siia jõuavad, siis on pulss veel tunda!“ Proua raputab pead ja võtab

paar viinerit. Siis ta maksab ja läheb välja. Kui ta jälle sisse tuleb, ütleb ta, et ma pean oma jõletise tema karvamütsi juurest ära võtma. Ma vaatan aknast välja ja näen Ludwigit maas lamamas, kere ümber Mütsi käänatud. Ma ütlen: „Ludwig, tõuse üles!“ ja Ludwig tõuseb üles.

Naine tõstab eluka sülle ja läheb minema. Mina küsin Simmerli käest, kas ta teab, kes see naine on, ja mees vastab: „Loomulikult, kõik teavad! Vahel ma tõesti imestan, Franz, kudas sa saad olla külasandarm, kui oled alati viimane, kes miskit teada saab. Veri- ja maksavorsti nagu alati?“

„On need vorstid kõik ikka värsked?“ küsin ma irvitades.

„Enam värskemad ei saa olla. Emis kärvas alles täna hommikul veremürgitusse, sai maksatsirroosi.“

„Täna hommikul, ütled? Tjah, värskem ei saa tõesti olla. Anna siis igapäev kolm tükki nagu alati. Ja räägi, mis sa tollest naisest tead.“

Simmerl lõikab vorstid valmis ja pakib paberisse.

„Too naine, jah. Too päris ju vana Sonnleitneri mõisa, olen kuulnud. Mingilt tädilt või vanatädilt. See tädi oli ka juba paar aastat hooldekodus olnud. Mul ei tule see vanadaam kuidagi meelde, kas sul tuleb?“

Vangutan pead. Ei, ma ei mäleta, et Sonnleitneri mõisas üldse oleks keegi kunagi elanud. See on ju eluks kõlbmatu. Juba lapsena pidime ainuüksi üle müüri vaadates püksid täis tegema. Vana lobudik keset metsa, ühtki naabrit pole silmapiiril. Ja nüüd elab tolles sünges karbis see habras naisterahvas oma tibatillukese koeraga (oletan endiselt, et see on koer, kuigi naine pole seda öelnud). No ma ei tea. Võiks ju kuskil ilusamas kohas elada. Ludwig saab Simmerlilt vasikalihavorsti ja siis läheme koju.

Vanaema teeb vorstide juurde hapukapsast ja kartulitampi¹ ja papa õgib nagu elajas. Siis on tal veel kõhu jaoks napsi vaja ja ta sukeldub taas biitlitesse. Üpris valjusti. Ja mina olen õnnelik, et vanaema on juba kurt ega pea igal õhtul sedasama jama kuulama. Mina lähen Ludwigiga ringile (üks kakskümmend, ma arvan, vorstid olid üsna rasked seedida) ja pärast teen Wolfi juures mõned õlled. Kui mõnus.

Koduuksest sisenedes kopperdan kõigepealt tsemendikoti otsa. See on jama, sest nüüd on mu põlv ära löödud. Kui ma kohe aru juurde ei pane, jääb sealaut igavesti sealaudaks ja ma pean majja tagasi kolima. Seda ei taha ma mingil juhul! Nii et pean end kokku võtma ja seda tobedat ümberehitust jätkama. Sest kui see on kord valmis, siis on siin esmaklassiline elamine: poole meetri paksused välisseinad, ümarkaarega aknad, võlvlaed, üle saja aasta vanuste tugipalkidega ja paekiviplaatidega avatud elamine. Igal arhitektil läheksid jalad nõrgaks. Aga enne luksorterit on armas jumal seadnud töö. Ja materjalikulu. Ja ehituspoe.

Ludwig viskub tsemendikotile ja juba norskab. Mina panen soojuskiirguri üles, heidan kanapeele ja jään magama. Üles ärkan higist märjana nagu alati. Sest kanapeel on umbes viiskümmend soojakraadi ja ülejäanud sealaudas napilt üle nulli. Nagu alati. Soojuskiirguri traadid on sinised, mitte enam kollased ega oranžid nagu alati, ja kui ma pistiku seinast tõmban, paiskub kõikjale sädemeid. Ei, ma pean ümberehitamist jätkama, niimoodi pole asjal enam mingit mõtet. Kui tööl on kõik rahulik, ja kõigi eelduste ja kogemuse järgi see nõnda on, haaran nüüd kohe härjal sarvist.

---

1 Kartulitamp – pudrunuiaga valmistatud kartulipuder, tlk.